CHAPTER - 4
ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയിലെ അധികാരവിന്യാസം

1. **"വിശദമായ പഠനങ്ങൾക്കും ചർച്ചകൾക്കും ശേഷം തയ്യാറാക്കപ്പെട്ട ഒരു 'സജീവ രേഖ' എന്നാണ് ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയെ വിശേഷിപ്പിക്കുന്നത്. ഈ പ്രസ്താവനയുടെ അടിസ്ഥാനത്തിൽ ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ ഏതെങ്കിലും അഞ്ച് പ്രധാന സവിശേഷതകൾ വിവരിക്കുക."**

- **ഏറ്റവും വലിയ എഴുതപ്പെട്ട ഭരണഘടന**: രാജ്യത്തിന്റെ വൈവിധ്യവും വിശാലതയും പരിഗണിച്ചുകൊണ്ടുള്ള സമഗ്രവും വിപുലവുമായ രേഖയാണിത്.
- **പാർലമെന്ററി ജനാധിപത്യം**: ഭരണവിഭാഗത്തിലെ (Executive) അംഗങ്ങളെ നിയമനിർമ്മാണ സഭയിൽ നിന്നാണ് തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നത്, കൂടാതെ നിയമനിർമ്മാണ സഭയ്ക്ക് ഭരണവിഭാഗത്തിന് മേൽ നിയന്ത്രണവുമുണ്ട്.
- **മൗലികാവകാശങ്ങളും മൗലിക കർത്തവ്യങ്ങളും**: ഓരോ വ്യക്തിക്കും ഇത് മൗലികാവകാശങ്ങൾ ഉറപ്പുനൽകുന്നു, അതോടൊപ്പം പൗരന്മാർക്ക് രാഷ്ട്രത്തോടും സമൂഹത്തോടുമുള്ള ഉത്തരവാദിത്തങ്ങളും വ്യക്തമാക്കുന്നു.
- **സ്വതന്ത്രവും നിഷ്പക്ഷവുമായ നീതിന്യായ വ്യവസ്ഥ**: നീതി ഉറപ്പാക്കുന്നതിനായി നിയമനിർമ്മാണ സഭയുടെയും ഭരണവിഭാഗത്തിന്റെയും നിയന്ത്രണങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തമായ ഒരു നീതിന്യായ വ്യവസ്ഥയാണിത്.
- **ദൃഢവും അയവുള്ളതുമായ ഘടന**: ചില നിയമങ്ങൾ ഭേദഗതി ചെയ്യാൻ പ്രത്യേക നടപടിക്രമങ്ങൾ വേണം, എന്നാൽ മറ്റു ചിലവ സാധാരണ രീതിയിൽ ഭേദഗതി ചെയ്യാവുന്നതാണ്.

2. **"ഇന്ത്യ അഥവാ ഭാരതം സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ ഒരു യൂണിയൻ ആയിരിക്കും." ഇന്ത്യൻ ഫെഡറലിസത്തിന്റെ സവിശേഷതകൾ വിവരിക്കുക.**

- **കേന്ദ്രത്തിനും സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കും പൊതുവായ ഭരണഘടന**: കേന്ദ്രത്തിനും സംസ്ഥാനങ്ങൾക്കും ബാധകമായ പൊതുവായ ഒരു ഭരണഘടനയാണ് ഇന്ത്യയിലുള്ളത്.
- **ഏകപൗരത്വം**: എല്ലാ ഇന്ത്യക്കാർക്കും ഒരൊറ്റ പൗരത്വം മാത്രമേ ഭരണഘടന നൽകുന്നുള്ളൂ.
- **കേന്ദ്രവും സംസ്ഥാനങ്ങളും തമ്മിലുള്ള അധികാര വിഭജനം**: ഭരണപരമായ അധികാരങ്ങൾ കേന്ദ്രവും സംസ്ഥാനങ്ങളും തമ്മിൽ വീതിച്ചിരിക്കുന്നു.

- **അധികാര വിഭജനത്തിൽ കേന്ദ്രത്തിന് മേൽക്കൈ**: കൂടുതൽ വിഷയങ്ങളും പ്രധാന അധികാരങ്ങളും കേന്ദ്രത്തിനാണ് നൽകിയിരിക്കുന്നത്.
- **സ്വതന്ത്രവും നിഷ്പക്ഷവുമായ നീതിന്യായ വ്യവസ്ഥ**: ലെജിസ്ലേച്ചറിന്റെയും എക്സിക്യൂട്ടീവിന്റെയും നിയന്ത്രണങ്ങളിൽ നിന്നും മുക്തമായ നീതിന്യായ വ്യവസ്ഥ.

3. **ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടനയുടെ ഏഴാം ഷെഡ്യൂളിൽ പറയുന്നതനുസരിച്ച് കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന ഗവൺമെന്റുകൾ തമ്മിലുള്ള അധികാര വിഭജനം വിവരിക്കുക**

- **യൂണിയൻ ലിസ്റ്റ്**: കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിന് മാത്രം നിയമനിർമ്മാണാധികാരമുള്ള വിഷയങ്ങളുടെ പട്ടികയാണിത്. വിദേശകാര്യം, പ്രതിരോധം, റെയിൽവേ എന്നിവ ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.
- **സ്റ്റേറ്റ് ലിസ്റ്റ്**: സാധാരണ സാഹചര്യങ്ങളിൽ സംസ്ഥാന ഗവൺമെന്റുകൾക്ക് നിയമനിർമ്മാണാധികാരമുള്ള വിഷയങ്ങളുടെ പട്ടികയാണിത്. കൃഷി, പോലീസ്, തദ്ദേശഭരണം എന്നിവ ഇതിന് ഉദാഹരണങ്ങളാണ്.
- **സമവർത്തി ലിസ്റ്റ്**: കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിനും സംസ്ഥാന ഗവൺമെന്റുകൾക്കും ഒരുപോലെ നിയമനിർമ്മാണാധികാരമുള്ള വിഷയങ്ങളുടെ പട്ടികയാണിത്. വിദ്യാഭ്യാസം, വനം, വിവാഹം എന്നിവ ഇതിൽ ഉൾപ്പെടുന്നു.
- **അവശിഷ്ട അധികാരങ്ങൾ**: മുകളിൽ പറഞ്ഞ മൂന്ന് ലിസ്റ്റുകളിലും ഉൾപ്പെടാത്ത വിഷയങ്ങളെ അവശിഷ്ട അധികാരങ്ങൾ എന്ന് വിളിക്കുന്നു. ഇവയിൽ നിയമം നിർമ്മാണത്തിനുള്ള അധികാരം കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റിനാണ്. ഉദാഹരണത്തിന് സൈബർ നിയമങ്ങൾ.

4. **ഇന്ത്യൻ പാർലമെന്റിന്റെ പ്രധാന ചുമതലകൾ എന്തെല്ലാമാണ്?**

- **നിയമനിർമ്മാണം**: രാജ്യത്തിന് ആവശ്യമായ നിയമങ്ങൾ നിർമ്മിക്കുക എന്നത് പാർലമെന്റിന്റെ പ്രധാന ചുമതലയാണ്.
- **ഭരണവിഭാഗത്തെ നിയന്ത്രിക്കുക**: ഗവൺമെന്റിന്റെ പ്രവർത്തനങ്ങളെ പാർലമെന്റ് നിയന്ത്രിക്കുന്നു.
- **പൊതു ഖജനാവിന്റെ സംരക്ഷകനായി പ്രവർത്തിക്കുക**: പൊതുപണം ശേഖരിക്കുന്നതിനും ചിലവഴിക്കുന്നതിനും പാർലമെന്റ് മേൽനോട്ടം വഹിക്കുന്നു.
- **ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി**: ഭരണഘടനയിൽ മാറ്റങ്ങൾ വരുത്തുന്നതിനെക്കുറിച്ച് ആലോചിക്കുകയും അതിന് അംഗീകാരം നൽകുകയും ചെയ്യുന്നു.
- **തിരഞ്ഞെടുപ്പ് ചുമതലകൾ**: രാഷ്ട്രപതിയുടെയും ഉപരാഷ്ട്രപതിയുടെയും തിരഞ്ഞെടുപ്പിൽ പാർലമെന്റ് പങ്കെടുക്കുന്നു.

5. **ലോകസഭയുടെയും രാജ്യസഭയുടെയും സവിശേഷതകൾ താരതമ്യം ചെയ്യുക.**

സവിശേഷതകൾ	ലോകസഭ	രാജ്യസഭ
പദവി	പാർലമെന്റിന്റെ അധോസഭയാണിത്.	പാർലമെന്റിന്റെ ഉപരിസഭയാണിത്.
തിരഞ്ഞെടുപ്പ് രീതി	ജനങ്ങൾ നേരിട്ട് തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു.	സംസ്ഥാന നിയമസഭകളിലെ അംഗങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു.
കുറഞ്ഞ പ്രായം	മത്സരിക്കാൻ 25 വയസ്സ് പൂർത്തിയാകണം.	മത്സരിക്കാൻ 30 വയസ്സ് പൂർത്തിയാകണം.
കാലാവധി	സഭയുടെ കാലാവധി അഞ്ച് വർഷം ആണ്.	ഇത് ഒരു സ്ഥിരം സഭ ആണ്; അംഗങ്ങളുടെ കാലാവധി ആറ് വർഷം ആണ്.
നേതൃത്വം	സ്പീക്കറാണ് സഭ നിയന്ത്രിക്കുന്നത്.	ഉപരാഷ്ട്രപതിയാണ് (ചെയർമാൻ) സഭ നിയന്ത്രിക്കുന്നത്.
സാമ്പത്തിക അധികാരം	കൂടുതൽ അധികാരമുണ്ട്; ധനബില്ലുകൾ ഇവിടെ അവതരിപ്പിക്കുന്നു.	സാമ്പത്തിക കാര്യങ്ങളിൽ കുറഞ്ഞ അധികാരം മാത്രമേയുള്ളൂ.

6. **ഇന്ത്യൻ പാർലമെന്റിൽ ഒരു ബില്ല് നിയമമായി മാറുന്ന വിവിധ ഘട്ടങ്ങൾ വിവരിക്കുക.**

- **ഒന്നാം വായന**: ധനബില്ല് ഒഴികെയുള്ള ഏതൊരു ബില്ലും ഒരു മന്ത്രിയോ അല്ലെങ്കിൽ ഒരു പ്രൈവറ്റ് മെമ്പറോ ഏതെങ്കിലും സഭയിൽ അവതരിപ്പിക്കുന്നു.
- **രണ്ടാം വായന**: ബില്ല് പരിശോധനയ്ക്കായി ഒരു കമ്മിറ്റിക്ക് അയക്കുകയോ അല്ലെങ്കിൽ സഭയിൽ തന്നെ ചർച്ച ചെയ്യുകയോ ചെയ്യുന്നു. ഈ ഘട്ടത്തിൽ മാറ്റങ്ങളോ ഭേദഗതികളോ വരുത്താവുന്നതാണ്.
- **മൂന്നാം വായന**: ഈ ഘട്ടത്തിൽ സഭ ബില്ലിനെ അംഗീകരിക്കുകയോ നിരസിക്കുകയോ ചെയ്യുന്നു.

- **രണ്ടാമത്തെ സഭയുടെ അംഗീകാരം**: ആദ്യത്തെ സഭയിൽ എല്ലാ ഘട്ടങ്ങളും പൂർത്തിയായാൽ ബില്ല് രണ്ടാമത്തെ സഭയിലേക്ക് അയക്കുന്നു. അവിടെയും ഇതേ നടപടികൾ ആവർത്തിക്കുന്നു.
- **രാഷ്ട്രപതിയുടെ അംഗീകാരം**: രണ്ട് സഭകളും ബില്ല് അംഗീകരിച്ചു കഴിഞ്ഞാൽ അത് രാഷ്ട്രപതിയുടെ ഒപ്പിനായി സമർപ്പിക്കുന്നു. രാഷ്ട്രപതി അംഗീകാരം നൽകുന്നതോടെ ബില്ല് ഔദ്യോഗികമായി ഒരു നിയമമായി മാറുന്നു.

7. **എന്താണ് ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി? ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടന അനുശാസിക്കുന്ന വിവിധ ഭേദഗതി രീതികൾ വിവരിക്കുക.**

- **നിർവ്വചനം**: മാറുന്ന സാമൂഹിക-രാഷ്ട്രീയ സാഹചര്യങ്ങൾക്ക് അനുസൃതമായി ഭരണഘടനയിൽ വരുത്തുന്ന തിരുത്തലുകൾ, ഒഴിവാക്കലുകൾ അല്ലെങ്കിൽ കൂട്ടിച്ചേർക്കലുകളെയാണ് ഭരണഘടനാ ഭേദഗതി എന്ന് വിളിക്കുന്നത്.
- **അയവുള്ള ഭേദഗതി:** സാധാരണ നിയമനിർമ്മാണത്തിന് സമാനമായ ലളിതമായ ഭൂരിപക്ഷത്തിലൂടെ പാർലമെന്റിന് ഭരണഘടനയിലെ ചില ഭാഗങ്ങൾ ഭേദഗതി ചെയ്യാം. ഉദാഹരണത്തിന്: സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ പേര് മാറ്റുക, അതിർത്തി നിശ്ചയിക്കുക, പൗരത്വം തുടങ്ങിയവ.
- **ദൃഢമായ ഭേദഗതി**: മൗലികാവകാശങ്ങൾ, നിർദ്ദേശക തത്വങ്ങൾ തുടങ്ങിയ പ്രധാനപ്പെട്ട ഭാഗങ്ങളിൽ മാറ്റം വരുത്തുന്നതിന് പാർലമെന്റിന്റെ ഇരുസഭകളുടെയും പ്രത്യേക ഭൂരിപക്ഷം ആവശ്യമാണ്.
- **അതിദൃഢമായ ഭേദഗതി** : വളരെ നിർണ്ണായകമായ വ്യവസ്ഥകൾ ഭേദഗതി ചെയ്യുന്നതിന് പാർലമെന്റിന്റെ പ്രത്യേക ഭൂരിപക്ഷത്തിന് പുറമെ പകുതിയിൽ കുറയാത്ത സംസ്ഥാനങ്ങളുടെ അംഗീകാരവും ആവശ്യമാണ്. കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന അധികാര വിഭജനം, ജനപ്രാതിനിധ്യ നിയമം തുടങ്ങിയ വിഷയങ്ങൾ ഈ രീതിയിലാണ് ഭേദഗതി ചെയ്യുന്നത്.

8. **ഇന്ത്യൻ രാഷ്ട്രപതിയുടെ അധികാരങ്ങളും ചുമതലകളും വിവരിക്കുക.**

- **ഭരണത്തലവൻ:** രാഷ്ട്രത്തിന്റെ ഭരണഘടനാപരമായ തലവനാണ് രാഷ്ട്രപതി.
- **നിയമനിർമ്മാണ ചുമതലകൾ:** പാർലമെന്റ് വിളിച്ചുചേർക്കാനും ലോകസഭ പിരിച്ചുവിടാനുമുള്ള അധികാരം രാഷ്ട്രപതിക്കുണ്ട്.
- **നിയമനങ്ങൾ:** പ്രധാനമന്ത്രി, മന്ത്രിസഭാംഗങ്ങൾ, സുപ്രീം കോടതിയിലേയും ഹൈക്കോടതിയിലേയും ജഡ്ജിമാർ എന്നിവരെ നിയമിക്കുന്നത് രാഷ്ട്രപതിയാണ്.

- **സൈനിക അധികാരം:** പ്രതിരോധ സേനകളുടെ പരമോന്നത തലവനായി (കമാൻഡർ-ഇൻ-ചീഫ്) രാഷ്ട്രപതി പ്രവർത്തിക്കുന്നു.
- **അടിയന്തരാവസ്ഥ പ്രഖ്യാപനം:** അടിയന്തരാവസ്ഥ പ്രഖ്യാപിക്കാനുള്ള അധികാരം രാഷ്ട്രപതിക്കുണ്ട്.

9. **ഇന്ത്യൻ പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ സ്ഥാനത്തെയും ചുമതലകളെയും കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്യുക.**

- **ഭരണത്തലവൻ:** രാജ്യത്തിന്റെ ഭരണപരമായ തലവനാണ് പ്രധാനമന്ത്രി.
- **ഭൂരിപക്ഷ കക്ഷിയുടെ നേതാവ്:** ലോകസഭയിൽ ഭൂരിപക്ഷമുള്ള കക്ഷിയുടെയോ മുന്നണിയുടെയോ നേതാവാണ് പ്രധാനമന്ത്രി.
- **മന്ത്രിസഭാ രൂപീകരണം:** മന്ത്രിസഭ രൂപീകരിക്കുന്നതും അതിലെ അംഗങ്ങളെ നിശ്ചയിക്കുന്നതും പ്രധാനമന്ത്രിയാണ്.
- **വകുപ്പുകൾ നൽകൽ:** മന്ത്രിമാരുടെ വകുപ്പുകൾ മാറ്റുന്നതിനും മന്ത്രിസഭയിൽ അംഗങ്ങളെ ഉൾപ്പെടുത്തുന്നതിനും ഒഴിവാക്കുന്നതിനും പ്രധാനമന്ത്രിക്ക് അധികാരമുണ്ട്.
- **ബന്ധിപ്പിക്കുന്ന കണ്ണി:** രാഷ്ട്രപതിക്കും മന്ത്രിസഭയ്ക്കും പാർലമെന്റിനും ഇടയിലുള്ള ഒരു കണ്ണിയായി പ്രധാനമന്ത്രി പ്രവർത്തിക്കുന്നു.

10. **രാഷ്ട്രപതിയെ അവരുടെ ചുമതലകൾ നിർവഹിക്കാൻ മന്ത്രിസഭ സഹായിക്കുന്നു. മന്ത്രിസഭയുടെ വിവിധ ചുമതലകൾ വിവരിക്കുക.**

മന്ത്രിസഭയുടെ ചുമതലകൾ

- രാജ്യത്തിന്റെ ഭരണം
- ദേശീയ-വിദേശ നയങ്ങളുടെ രൂപീകരണം
- വിവിധ വകുപ്പുകളുടെ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഏകോപിപ്പിക്കുക
- ബില്ലുകളും ഓർഡിനൻസുകളും തയ്യാറാക്കുക
- നിയമനിർമ്മാണ പ്രക്രിയ നിയന്ത്രിക്കുക
- മറ്റ് ഭരണപരവും ക്ഷേമപരവുമായ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നിർവഹിക്കുകയും വിദേശബന്ധങ്ങൾ നിലനിർത്തുകയും ചെയ്യുക

11. **ഇന്ത്യൻ നീതിന്യായ വ്യവസ്ഥയുടെ ഘടനയെക്കുറിച്ചും ഒരു ജനാധിപത്യ സംവിധാനത്തിൽ അതിനുള്ള പ്രാധാന്യത്തെക്കുറിച്ചും വിവരിക്കുക.**

- **ഏകീകൃത നീതിന്യായ വ്യവസ്ഥ**: സുപ്രീം കോടതിയുടെ നേതൃത്വത്തിലുള്ള ഏകീകൃതമായ ഒരു നീതിന്യായ വ്യവസ്ഥയാണ് ഇന്ത്യയിലുള്ളത്.
- **പിരമിഡ് ഘടന**: പിരമിഡ് ആകൃതിയിലുള്ള ഈ വ്യവസ്ഥയിൽ മുകളിലേക്ക് പോകുന്തോറും കോടതികളുടെ എണ്ണം കുറയുകയും അധികാരങ്ങൾ കൂടുകയും ചെയ്യുന്നു.
- **കോടതികളുടെ ശ്രേണി**: ഏറ്റവും മുകളിൽ സുപ്രീം കോടതിയും, അതിനു താഴെ ഹൈക്കോടതികൾ, ജില്ലാ കോടതികൾ, സബോർഡിനേറ്റ് കോടതികൾ എന്നിങ്ങനെയാണ് ഇതിന്റെ ഘടന.
- **ഭരണഘടനയുടെ സംരക്ഷകൻ**: ലെജിസ്ലേച്ചറിന്റെയും എക്സിക്യൂട്ടീവിന്റെയും പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഭരണഘടനയ്ക്ക് അനുസൃതമാണെന്ന് നീതിന്യായ വ്യവസ്ഥ ഉറപ്പുവരുത്തുന്നു.
- **അവകാശ സംരക്ഷണം**: പൗരന്മാരുടെ അവകാശങ്ങൾ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനും ഭരണഘടനാ മൂല്യങ്ങൾ നിലനിർത്തുന്നതിനും ഇത് പ്രവർത്തിക്കുന്നു.
- **സ്വതന്ത്രവും നിഷ്പക്ഷവും**: കാര്യക്ഷമമായ ഒരു ജനാധിപത്യ വ്യവസ്ഥയ്ക്ക് സ്വതന്ത്രവും നിഷ്പക്ഷവുമായ നീതിന്യായ വ്യവസ്ഥ അത്യന്താപേക്ഷിതമാണ്.

12. <u>**സുപ്രീം കോടതിയുടെ അധികാരപരിധികളും അധികാരങ്ങളും**</u>

- **ഉൽഭവാധികാരം** : കേന്ദ്ര-സംസ്ഥാന തർക്കങ്ങൾ (Centre-State Disputes) പോലുള്ള ചില കാര്യങ്ങൾ സുപ്രീം കോടതിക്ക് മാത്രമേ പരിഹരിക്കാൻ കഴിയൂ.
- **അപ്പീൽ പരിഗണിക്കാനുള്ള അധികാരം**: രാജ്യത്തെ ഏറ്റവും ഉയർന്ന അപ്പീൽ കോടതി എന്ന നിലയിൽ, ഏതൊരു താഴ്ന്ന കോടതിയുടെയും വിധിന്യായത്തിനെതിരെയുള്ള അപ്പീലുകൾ കേൾക്കാൻ സുപ്രീം കോടതിക്ക് അധികാരമുണ്ട്.
- **ഉപദേശക അധികാരം**: രാഷ്ട്രപതി ആവശ്യപ്പെടുന്ന ഏതൊരു കാര്യത്തിലും നിയമോപദേശം നൽകാൻ സുപ്രീം കോടതിക്ക് ഭരണഘടനാപരമായ ബാധ്യതയുണ്ട്.
- **റിട്ട് അധികാരം**: മൗലികാവകാശങ്ങൾ ലംഘിക്കപ്പെടുമ്പോൾ അവ സംരക്ഷിക്കുന്നതിനായി റിട്ടുകൾ (writs) എന്നറിയപ്പെടുന്ന പ്രത്യേക ഉത്തരവുകൾ പുറപ്പെടുവിക്കാൻ സുപ്രീം കോടതിക്ക് അധികാരമുണ്ട്.
- **പുനരവലോകന അധികാരം**: ഭരണഘടനയുടെ സംരക്ഷകൻ എന്ന നിലയിലുള്ള സുപ്രീം കോടതിയുടെ ഏറ്റവും ശക്തമായ അധികാരമാണിത്. പാർലമെന്റ് നിർമ്മിക്കുന്ന നിയമങ്ങളുടെയോ എക്സിക്യൂട്ടീവ് പുറപ്പെടുവിക്കുന്ന

ഉത്തരവുകളുടെയോ ഭരണഘടനാ സാധുത പരിശോധിക്കാൻ സുപ്രീം കോടതിക്ക് ഇതിലൂടെ സാധിക്കും.

13. **ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടന ഗവൺമെന്റിന്റെ മൂന്ന് ശാഖകൾക്കിടയിൽ എങ്ങനെയാണ് പരസ്പര നിയന്ത്രണവും അധികാര സന്തുലനവും ഉറപ്പുവരുത്തുന്നത്?**

അധികാരം ഒരിടത്ത് മാത്രം കേന്ദ്രീകരിക്കുന്നത് ഒഴിവാക്കാനും ജനാധിപത്യം നിലനിർത്താനും വേണ്ടി ഇന്ത്യൻ ഭരണഘടന മൂന്ന് ശാഖകൾക്കിടയിൽ കൃത്യമായ നിയന്ത്രണവും സന്തുലനവും ഉറപ്പുവരുത്തുന്നു.

- **പാർലമെന്റ്**: ബജറ്റ് അംഗീകാരത്തിലൂടെയും ചോദ്യോത്തര വേളയിലൂടെയും എക്സിക്യൂട്ടീവിനെയും, ഇംപീച്ച്മെന്റ് നടപടിയിലൂടെ നീതിന്യായ വ്യവസ്ഥയെയും നിയന്ത്രിക്കുന്നു.
- **നീതിന്യായ വ്യവസ്ഥ**: നീതിന്യായ പുനഃപരിശോധന (Judicial Review) എന്ന അധികാരത്തിലൂടെ പാർലമെന്റിനെയും എക്സിക്യൂട്ടീവിനെയും നിയന്ത്രിക്കുന്നു.
- **എക്സിക്യൂട്ടീവ്**: ബില്ലുകൾക്ക് അംഗീകാരം നൽകുന്നതിലൂടെ പാർലമെന്റിനെയും, ദയാഹർജികൾ പരിഗണിക്കുന്നതിലൂടെയും ജഡ്ജിമാരുടെ നിയമനവും സ്ഥലംമാറ്റവും നടത്തുന്നതിലൂടെയും നീതിന്യായ വ്യവസ്ഥയെയും നിയന്ത്രിക്കുന്നു.

OXFORD